

*В. В. Бондарець,
здобувач кафедри економіки підприємства, обліку та аудиту,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького*

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

У статті запропоновані методологічні положення роботи банківської системи, враховуючи сучасний стан економіки та зовнішні регулятори впливу.

Ключові слова: конкурентоспроможність, банківська система, кількісний аналіз, методологічні положення, планування.

ВСТУП

Сучасний стан ринкової економіки країни характеризується визначенням чітких вимог до організацій, які повинні функціонувати та мати переваги в ринковому середовищі на основі пропозицій та перспектив створення концепції виживання в конкурентній боротьбі.

Значний внесок у вирішення проблеми конкурентоспроможності банківського сектора економіки зробили як вітчизняні, так і закордонні провідні фахівці, зокрема: К. Балашов, В. Вікулов, Д. Гайдунько, В. Жабров, Н. Зайцева, Н. Куршакова, С. Куш, А. Єпіфанов, С. Ілляшенко, С. Козьменко, Н. Маслова, А. Романенко, О. Христофорова, О. Штейн, Н. Шульга, А. Шульгіна та ін. Незважаючи на значну кількість публікацій, проблема оптимального управління банківською системою, а, тим більш, врахування її пріоритетності в сучасних українських економічних умовах залишається недослідженою.

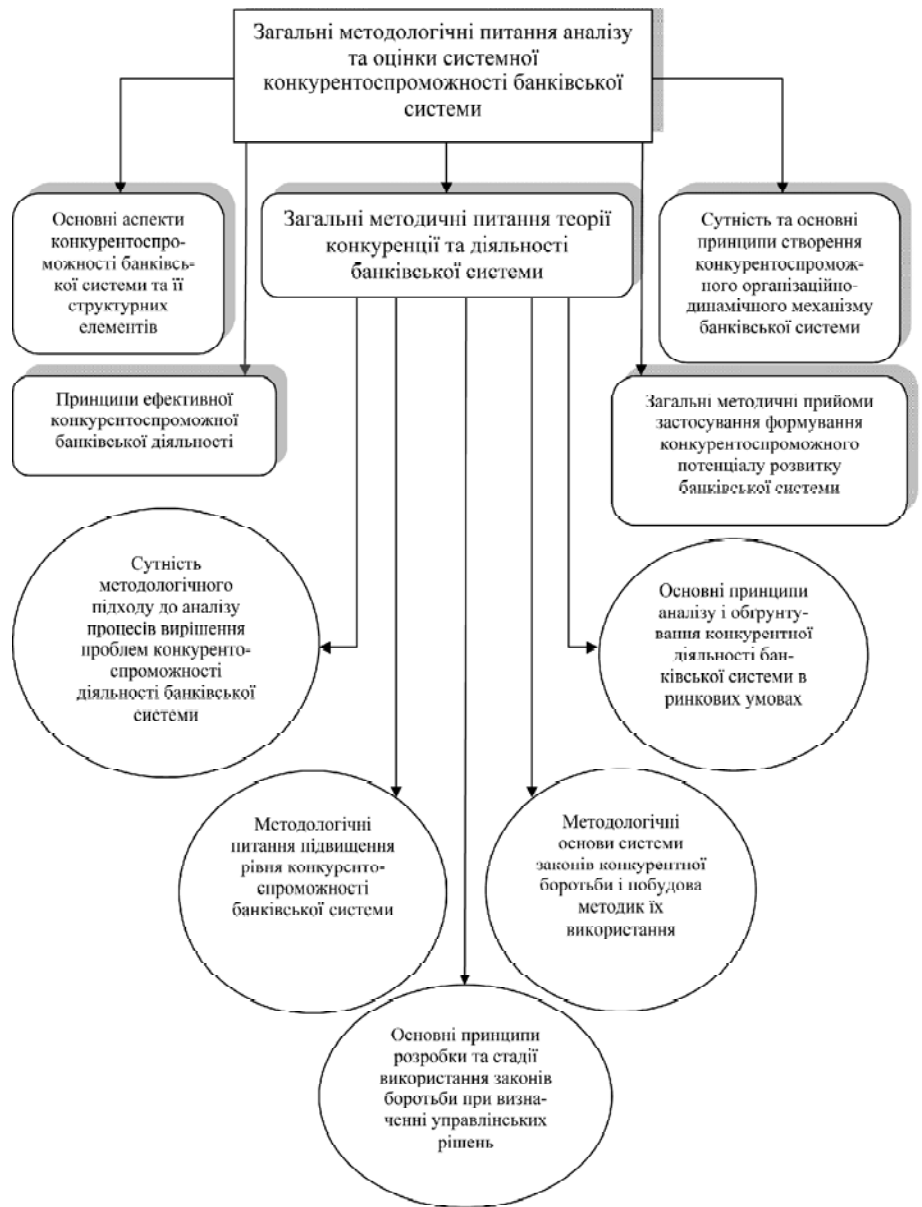
Досвід економічного розвитку більшості країн світу показав, що обов'язковою, складовою ринкових стосунків є не лише приватна власність, а і конкуренція, що призводить до руху всю економічну систему держави.

Дослідження провідних фахівців даного напрямку показали, що саме ця обставина виводить конкурентоспроможність як одну із найважливіших показників ефективності банківської системи. Ось чому в країнах зі сформованою, стійкою економікою давно склалася система не тільки уважного аналізу відповідних чинників, що впливають на конкурентоспроможність як банківської системи в цілому, так і її продуктів або послуг, але і стратегічного аналізу і планування діяльності банківської системи щодо формуванню певної конкурентної позиції з використанням інформаційної підтримки служби конкурентної розвідки [4, с. 63].

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

На сьогоднішній день існує необхідність впровадження служби спеціального моніторингового контролю, що надасть можливість виз-

начити нові пріоритетні завдання до банківського управлінського апарату, враховуючи значне піднесення рівня накопичення інформаційними потоками банківської системи за кризових умов [1, с. 52]. Враховуючи ух-

Рис. 1. Модель оцінки конкурентоспроможності банківської системи на основі методологічного підходу

Конкурентоспроможність продукту
споживча цінність як сукупність його якісних і вартісних властивостей і характеристик, створена в потрібній кількості, запропонована клієнту в потрібний час, що забезпечує фінансові можливості виробнику даного продукту вести конкурентну боротьбу
Конкурентоспроможність банківської системи
реальна і потенційна можливість в існуючих для банківської системи умовах проектувати та виготовляти, а також проводити необхідні організаційно-управлінські, науково-технічні, економічні, маркетингові та інші засоби ведення підприємництва та реалізовувати продукт в умовах відкритого ринку з продуктами-конкурентами, тривалий час залишаючись прибутковим
Конкурентоспроможність банківської сфери
здатність у складі «кластера» (блоку) виготовляти (з витратами не вище загальносвітових) продукти, які задовольняють вимоги конкретних груп клієнтів щодо якості, споживчої цінності, їх ринкової новизни, вартості, а також пропонувати їх на конкурентному ринку в оптимальних кількостях в терміни, які зумовлені ринковою ситуацією
Конкурентоспроможність національної економіки
здатність нарощувати темпи економічного зростання, збільшувати зайнятість і реальні доходи громадян, володіти економічними, науково-технічними, виробничими, організаційно-управлінськими, комерційними та іншими можливостями реалізовувати продукти в умовах конкуренції закордонних продуктів як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках

Рис. 2 Алгоритм конкурентоспроможності елементів економічної системи

валення зважених, коректних рішень на основі відомостей про конкурентне середовище своєї організації потребує активної інформаційно-аналітичної підтримки прийняття управлінських рішень на основі сформованих моніторинговою службою систематизованих показників про стан справ, а також можливостей та намірів інших конкурентів у конкретній галузі економіки.

Основна діяльність моніторингової служби повинна включати:

- становлення інформаційних потреб певного обсягу і тривалості актуалізації, а також джерел їх споживання;
- вибір видів аналітичної переробки інформації та синтезування статистичних даних;
- застосування тих чи інших способів передачі цієї інформації керівництву для участі у виробленні управлінських рішень з обов'язковою оцінкою результативності використання інформації.

Враховуючи важливість та складність збору необхідної інформації пріоритетне місце у роботі банківської системи повинен займати інформаційний аналіз та диференціація отриманої інформації задля вирішення конкретних завдань. Слід зазначити, що ефективності банківських структур від використовуваних технологій набуває постійної залежності та, в свою чергу, додає все більшого значення в інформаційному просторі зокрема [5, с. 61].

Модель оцінки конкурентоспроможності банківської системи на основі методологічного підходу наведено на рис. 1.

Багатоаспектний кількісний аналіз і змістовна інтерпретація його результатів дозволяє не лише зіставляти фінансовий потенціал банківських структур в тих чи інших підгалузях економічної системи, але й порівнювати альтернативи різних нововведень та, в свою чергу, досліджувати інноваційну діяльність конкретних банківських структур, що зумовлює особливу цінність комерційних відомостей в забезпеченні сучасними інформаційними технологіями на основі впровадження методів ведення конкурентної боротьби в умовах динамічного розвитку в цій сфері, враховуючи сучасні кризові умови країни. На основі досвіду промислово-розвинених країн світу особиста корисність, яка регулюється ринковою системою та ініціює набути пріоритетного положення на фоні конкурентів, в

свою чергу, штовхає керівництво банківського сектора економіки до застосування передових технологій та впровадження сучасних методів управлінської діяльності задля раціонального використання ресурсів та зниження витрат, що, в свою чергу, сприятиме більш повному задоволенню потреб клієнтів і збільшенню прибутку [3, с. 44].

РЕЗУЛЬТАТИ

Автором зроблений ієрархічний підхід в напрямі досліджень сучасних умов конкурентного середовища, який надав можливість запропонувати та поетапно впровадити алгоритм конкурентоспроможності елементів економічної системи, що повинен бути чутивим до умов функціонування та враховувати специфіку конкретного об'єкта дослідження (рис. 2). Функціонування конкурентного механізму потребує відповідної організації таких складових, як: грошова система, ринок, канали інфляції, правова структура, що, в свою чергу, надають можливість забезпечити збереження функціонування конкуренції з максимальною корисністю тощо [2, с. 121]. Вирішальною передумовою високої конкурентоспроможності банківської системи є виробництво та реалізація конкурентоспроможних банківських продуктів, однак для її успішності необхідною є коректна організація роботи в ринковому середовищі, оскільки між собою конкурують не лише банківські продукти, але і стратегії ринкової діяльності банківських структур.

Запропонований на рис. 2 алгоритм дає можливість на основі теоретичних обґрунтувань проблеми конкурентоспроможності банківської системи, які діють на фінансовому ринку, надати можливість зробити висновок, що конкурентоспроможність банківського сектора економіки є комплексним динамічним показником порівняльного рівня розвитку критеріїв його діяльності, а також конкурентоспроможності послуг, які відображають, в кінцевому результаті, ефективність в прийнятті управлінських рішень керівництвом банківської системи.

ВИСНОВКИ

З усього вищевказаного можна зробити висновок, що банківському сектору економіки необхідно впровадити запропоновані вище рекомендації, які, в свою чергу, надають можливість мати упорядковану методіку встановлення вихідної ціни на власні продукти, враховуючи, таким чином, ціновий механізм у системі конкурентної боротьби між банківськими структурами.

Література:

1. Коваленко В.В. Критеріальні ознаки фінансової стабільності банківської системи / В.В. Коваленко // Міжнародна банківська конкуренція: зб. тез доповідей III Міжнарод. наук. конф., 15—16 травня 2008р. — Суми: Національний аграрний університет, 2008. — С. 51—53.
2. Комарницький І.Ф., Комарницька Р.Г. Маркетинг інвестиційного продукту комерційного банку в умовах стабілізації фінансового ринку: регіональна диверсифікація / Регіональна економіка. — 2009. — № 4. — С. 117—127.
3. Кухтій А.П. Глобальна фінансова криза та її вплив на діяльність банківської системи України / Кухтій А.П. // Академічний огляд. — 2010. — № 1 — С. 43—47.
4. Момот О.М., Брітченко І.Г. Інтегровані банківські послуги та конкурентоспроможність банківської системи / За наук. ред. Брітченка І.Г. — Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. — 315 с.
5. Уманців Ю. Розвиток національної банківської системи в умовах глобалізації світової економіки // Вісник НБУ. — 2008. — № 10. — С. 60—65.

Стаття надійшла до редакції 06.03.2011 р.